

**TILPASSET
IDRÆT OG BEVÆGELSE
I SKOLEN**

REFLEKSIONS – OG OMSÆTNINGSOPGAVE:
WWW.TIBIS.DK

Opgavens formål

Opgavens formål er at få studerende med interesse for idræts- og/eller bevægelsesområdet til at reflektere over samt at afprøve kernebegreber, didaktiske redskaber, vejledninger og materialer i det teoretiske og det praktiske rum.

Opgaven er at planlægge, gennemføre og evaluere idræts- og bevægelsesaktivitet med øget fokus på både elevens og gruppens læringsforudsætninger samt inklusion og deltagelse.

Opgavens opbygning

Opgaven er bygget op i to overordnede dele.

Del 1 har fokus på refleksion over- og ind i de fagligt funderede kernebegreber, didaktiske redskaber og vejledninger fra www.tibis.dk i "det teoretiske, reflekterende rum".

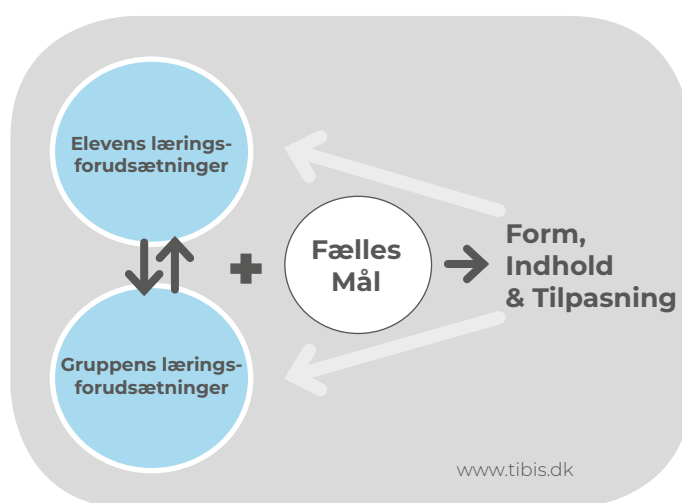
Del 2 har fokus på refleksion over og ind i de fagligt funderede kernebegreber, didaktiske redskaber og vejledninger fra www.tibis.dk i "det praktiske, reflekterende, afprøvende bevægelsesrum".

Kernebegreberne: *inklusion* og *deltagelse* udgør sammen med de didaktiske redskaber: *den didaktiske relations model* (Figur 1) og *Aktivitetshjulet+* (Figur 2) grundlaget for opgaven.

Hjemmesidens mere specifikt rettede vejledninger og materialer, kan desuden anvendes i forbindelse med opgaveløsningen.

Udover kernebegreber, didaktiske redskaber og vejledninger fra www.tibis.dk tager opgavens to dele afsæt i tre elevcases, en koblet på hver af de tre typer af handicap angivet på www.tibis.dk.

Gruppen af studerende tager udgangspunkt i én elevcase, og den gruppe elever denne er en del af, som afsæt for deres arbejde med opgaven. Derfor er det centralt både at reflektere over elevens og elevgruppens læringsforudsætninger i arbejdet med fælles mål, form, indhold og tilpasning.

Figur 1: Idrætsundervisningen starter ved eleven (www.tibis.dk)

AKTIVITETSHJULET +

RETNINGSLINJER

Vær i dialog med eleverne om, hvordan de har det med særeglerne.

Inddrag eleverne - de er ofte selv gode til at skabe så lige muligheder som muligt for alle.

Forsimpl komplekse retningslinjer eller gør aktiviteter mere simple.

Brug flere forsøg, nemmere baner, mere simple bevægelser eller specifikke roller.

AKTIVITETS-TILPASNINGER

RELATIONER

Overlad ikke holddeling til tilfældig tælle-inddeling og slet ikke første- og anden-vælger.

Arbejd med elevernes sociale kompetencer. Det gælder for elever med og uden særlige behov.

Arbejd i faste grupper eller par, hvor eleverne er sammen over flere undervisningsgange.

RUM

Vær opmærksom på, hvad der er forstyrrende, hvad der giver tryghed, hvad der er en forhindring, og hvad der kan være en hjælp?

Afsæt ekstra tid til de elever, der har brug for tid til at føle sig hjemme i forskellige idrætsrum.

Brug fysiske baneafgrænsninger eller andre ændringer af rummet for at øge tilgængeligheden

Til rummet hører også lyd, lys, og duft - nogle elever har brug for at minimere sansindtryk.

AKTIVITETS-TILPASNINGER

KROP

Tænk i åbne aktiviteter, hvor eleverne selv kan eksperimentere med kroppens bevægelser, i stedet for disciplinrettede aktiviteter.

Tænk kreativt - mange ting kan lade sig gøre, hvis man tænker kreativt og tager udgangspunkt i det, eleven kan.

REKVISITTER

Brug en lettere bold/ballon eller en bold med klokke.

Brug en kompenserende rekvisit, der giver eleverne en fordel. Fx en forlænger-arm i en fangeleg.

Brug stærke farver - farven kan også have en betydning.

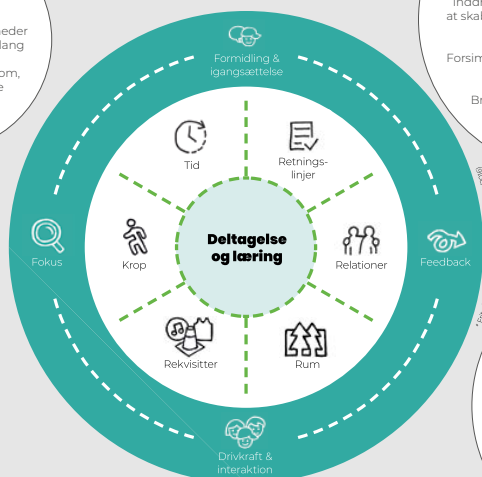
Tag højde for elevens egne hjælpemidler. Fx proteser, gangstativer eller kørestole.

TID

Vær tydelig om, hvor lang tid øvelsen varer.

Hav differentieringsmuligheder klar, så tiden ikke føles for lang

Lav aftaler med eleverne om, hvordan og hvornår, de kan tage en time-out.

LÆRINGS-MILJØ

FOKUS

Hold fokus på de gældende Fælles Mål for faget - og insistér på, at **alle** skal lære noget i idræt.

Skift fokus mellem en konkurrerende, øvende, eksperimenterende og samarbejdende tilgang.

Brug temabaseret idrætsundervisning, hvor flere forskellige dimensioner indarbejdes i idrætsundervisningen.

FORMIDLING & IGANGSÆTTELSE

Lad eleverne kende lektionsplanen, holdinddelinger og idrætsrummet - hvis de har brug for det.

Vær konkret, visuel og kropslig i din formidling.

Brug tydelig formidling i form af tavle med dagens program, opgaver og mål. Brug evt. piktogrammer, der kan give eleverne visuel støtte.

Vis forståelse overfor elever med særlige behov, og understreg, at din undervisning kan rumme alle elever.

FEEDBACK

Giv feedback med det formål at forbedre undervisningslæring eller deltagelse for gruppen eller den enkelte.

Giv eleverne team-time-outs, hvor de selv reflekterer over og taler om taktik i et boldspil.

Feedback skal altid være konstruktiv og konkret formuleret, og det er vigtigt, at rammerne for feedback er klare og tydelige.

Ros og anerkendelse virker bedre end irettesættelser.

DRIVKRAFT & INTERAKTION

Italesæt og udlev, at alle deltagere er lige, men ikke alle er ens.

'Se' hver og en af eleverne - skab gode relationer ved at agere anerkendende.

Giv alle elever ansvar og mulighed for at hjælpe hinanden - også elever med handicap og særlige behov

Giv plads til dialog - herunder også at give udtryk for følelser og frustrationer.

www.tibis.dk

Figur 2: Aktivitetshjulet+ (www.tibis.dk)

Case beskrivelser

Case beskrivelserne herunder er simple og kortfattede og skal fungere som afsæt for arbejde med opgaven. Gruppen kan vælge at tage udgangspunkt i én af de tre elevcases i deres rene form, uddybe en af de tre cases, eller tilgå opgaven med afsæt i en af gruppen defineret case, med relation til egen praksis. Udover elevcasen er det centralt at tage afsæt i den elevgruppe, som casen er en del af. Elevgruppen kan defineres frit - og mere eller mindre.

Herunder elevcases på: 1) Søren har svagt syn (synsnedsættelse); 2) Jesper har autismespektrumforstyrrelse (kognitivt handicap); og 3) Katrine er lam fra hoften og ned (bevægelseshandicap).

Case 1: Søren

Søren er født svagsynet og farveblind. Han har skarpest, men sløret syn på nær afstand og meget sløret syn på lang afstand, hvor han udelukkende kan skelne mellem lys/mørke og omrids af ting og mennesker. Han er yderst motiveret til at deltage i idræts- og bevægelsesaktiviteter såvel som andre faglige aktiviteter i skolen og har gode sociale relationer i sin klasse.

Case 2: Jesper

Jesper har autismespektrumforstyrrelse. Han er normalt begavet, men har store udfordringer med kommunikation, sprog og opmærksomhed. Hans motivation til at deltage i idræts- og bevægelsesaktiviteter såvel som andre faglige aktiviteter i skolen er meget svingende og svært håndterbare. Hans sociale relationer i klassen er udfordrede. Det er en tydelig konsekvens af hans udfordrede evne til at samle, tolke og handle på social information og gør sig specielt gældende i større fællesskaber.

Case 3: Katrine

Katrine er lam fra hoften og ned og sidder i kørestol. Hun går til genoptræning og fysioterapi flere gange om ugen. Hun bliver hurtigt træt og udmattet i forbindelse med både kognitiv og fysisk aktivitet i skolen og har kontinuerligt brug for små pauser. Hendes mange gode sociale relationer, specielt til pigerne i sin klasse, bliver udfordret af hendes behov for pauser. Hun er motiveret til at deltage i idræts- og bevægelsesaktiviteter såvel som andre faglige aktiviteter i skolen.

Opgaven

Opgaven er at planlægge, gennemføre og evaluere idræts- og/eller bevægelsesaktivitet med forstørret fokus mod både elevens- og elevgruppens læringsforudsætninger samt inklusion og deltagelse. Det er centralt både at reflektere over elevens- og elevgruppens læringsforudsætninger i arbejdet med fælles mål, form, indhold og tilpasning, igennem opgavens del 1 og 2.

Opgavens del 1

I "det teoretiske, reflekterende rum"

Del 1 har fokus på refleksion over og ind i de fagligt funderede kernebegreber, didaktiske redskaber og vejledninger fra www.tibis.dk i "det teoretiske, reflekterende rum" ved hjælp af den udvalgte elevcase og den elevgruppe denne er en del af.

Planlægningsfasen

1. Definér elevcasen og elevgruppen.
2. Planlæg idræts- og/eller bevægelsesaktivitet med selvvalgt fokus indenfor *Alsidig idrætsudøvelse*: Der rummer alt fra basale lege med fokus på bevægelse til sammensatte bevægelser i mange slags idræt. Når du arbejder med alsidig idrætsudøvelse drejer det sig blandt andet om redskabsaktiviteter, boldbasis og boldspil, dans, kropsbasis samt løb, spring og kast (<http://tibis.dk/indholdsomraader/>).
3. Anvend kernebegreberne: inklusion og deltagelse og de didaktiske redskaber: *den didaktiske relations model* (Figur 1) og *Aktivitetshjulet+* (Figur 2) samt udvalgte, specifikke vejledninger og materialer på www.tibis.dk til at planlægge 45 minutters idræts- og/eller bevægelsespraksis med casen, i gruppen. Udvælg 15 minutter som igangsættes, praktisk, med holdet af medstuderende i gennemførelsesfasen.
4. Skriv noter til arbejdet, som kan danne grundlag for senere argumentation og diskussion i forbindelse med gennemførelses- og evalueringsfasen.

Opgavens del 2

I "det praktiske, reflekterende, afprøvende bevægelsesrum"

Del 2 har fokus på refleksion over- og ind i de fagligt funderede kernebegreber, didaktiske redskaber, vejledninger og materialer fra www.tibis.dk i "det praktiske, reflekterende, afprøvende bevægelsesrum" med baggrund i planlægningsarbejdet, i opgavens del 1.

Gennemførelsesfasen

Gruppen af studerende præsenterer mål, indhold og centrale refleksioner, og argumenterer kort for deres 45 minutters idræts- og/eller bevægelsespraksis med elevcasen, i elevgruppen og igangsætter de udvalgte 15 minutter i bevægelsesrummet med holdet af medstuderende.

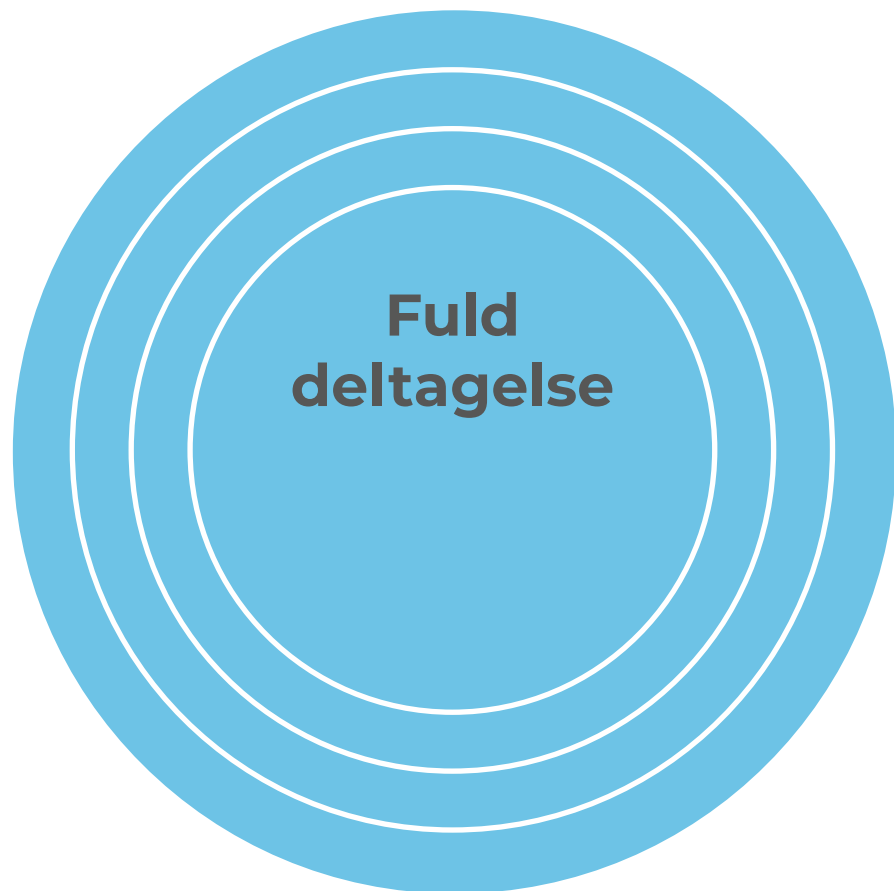
Gruppen af studerende kan forud for gennemførelsesfasen vælge hvorvidt og i hvor høj grad "rollespil" er nødvendigt, for at pointere, hvordan der arbejdes med at skabe rum for inklusion og deltagelse.

Evalueringsfasen

Gruppen af studerende evaluerer og diskuterer i plenum, hvorvidt egne mål er nået, med kommentarer fra underviser og holdet af medstuderende.

I evalueringsfasen kan *inklusionsdiagrammet* (figur 3) anvendes som refleksionsværktøj, for:

1. at få gruppen af studerendes oplevelse af deltagelse hos målgruppen sat i spil, og
2. at få individerne på holdets oplevelse af egen deltagelse sat i spil, og
3. at reflektere over hvordan deltagelsesmulighederne kunne opkvalificeres ved hjælp af div. tilpasninger af didaktik og aktivitet (figur 1 og 2).

Figur 3: Inklusionsdiagrammet (Frit efter Munk, Mette (2017). Inklusion og eksklusion i idrætsundervisningen. I: *En skole i bevægelse – Læring, trivsel og sundhed*. Schulz, Anette og von Seelen, Jesper (red.). Akademisk forlag